

Stanovisko Výboru regiónov na tému „Návrh Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Európskom roku dialógu medzi kultúrami (2008)“

(2006/C 206/08)

VÝBOR REGIÓNOV

so zreteľom na návrh Komisie, ktorým sa ustanovuje Európsky rok dialógu medzi kultúrami (2008) (KOM (2005) 467, konečné znenie),

so zreteľom na rozhodnutie Európskej komisie zo 16. novembra 2005 požiadať Výbor regiónov o stanovisko na túto tému podľa článku 128 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na rozhodnutie grémiu z 12. apríla 2005 poveriť komisiu pre kultúru a vzdelávanie vypracovaním stanoviska v danej veci,

so zreteľom na článok 151 Zmluvy o ES, ktorý stanovuje, že „Spoločenstvo vo svojej činnosti podľa iných ustanovení tejto zmluvy berie do úvahy kultúrne aspekty s cieľom najmä rešpektovať a podporovať rozmanitosť svojich kultúr“,

so zreteľom na článok 22 charty základných práv Únie, podľa ktorého „Únia rešpektuje kultúrnu, náboženskú a jazykovú rozmanitosť“,

so zreteľom na Dohovor UNESCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrneho prejavu z 20. októbra 2005,

so zreteľom na stanovisko komisie pre kultúru, vzdelávanie a výskum schválené 1. marca 2006 (CdR 44/2006 rev. 1) (spravodajca: pán András Mátiš, primátor mesta Szirák (HU/EUN-EA),

prijal nasledujúce stanovisko na svojom 64. plenárnom zasadnutí dňa 26. a 27. apríla 2006 (schôdza z 27. apríla):

1. Úvod

obchodu, vzdelávania, rekreačných aktivít a globalizácie vo všeobecnosti vzrastajú interakcie medzi občanmi Európy;

Výbor regiónov

1.1 **znova potvrdzuje**, že sila Európy spočíva v jej rozmanitosti a zachovanie kultúrnej, jazykovej, etnickej a náboženskej rôznorodosti je jednou z hlavných zásad európskeho integračného procesu, ktorého cieľom nie je vyrovnávanie rozdielov alebo vytváranie jednotných identít, ale podpora väčšej spolupráce a lepšieho porozumenia medzi národmi Európy;

1.2 **konštatuje**, že v súčasnosti je fenomén migrácie v Európskej únii veľmi významný. Orgány verejnej správy musia využiť všetky dostupné prostriedky na to, aby sa prisťahovalci mohli stať zdrojom výmen medzi kultúrami a aby sa mohli úplne integrovať do našej spoločnosti;

1.3 **konštatuje**, že zmiešaným účinkom postupného rozšírenia Európskej únie, zvýšenej mobility vyplývajúcej z jednotného trhu, dávnych a nových migračných tokov, významnejších výmen s inými krajinami prostredníctvom

1.4 **víta** iniciatívu Európskej komisie stanoviť Európsky rok dialógu medzi kultúrami (2008). Schvaľuje jeho hlavný cieľ, ktorým je zvýšiť povedomie európskych občanov a všetkých ľudí žijúcich v Európskej únii o spoločných kultúrnych hodnôt v Európe, o význame rozvoja aktívneho európskeho občianstva, ktoré je otvorené svetu a uznáva rôznorodosť vo všetkých formách, pričom je založené na rešpektovaní spoločných hodnôt v Európskej únii. Európsky rok venovaný dialógu medzi kultúrami predstavuje jedinečný nástroj na zvyšovanie povedomia, ktorým možno podnietiť občanov k účasti; pričom pod pojmom „dialóg medzi kultúrami“ treba chápať dialóg, ktorý umožňuje zapojenie všetkých oblastí a všetkých častí spoločnosti;

1.5 **víta**, že kandidátske krajiny majú byť popri ďalších iniciatívach na podporu dialógu medzi kultúrami úzko zapojené do projektu európskeho roku. Vyjadruje uznanie, že sa dbá na ucelenosť a vzájomné dopĺňanie sa Európskeho roku dialógu medzi kultúrami a všetkých ostatných iniciatív na podporu dialógu medzi kultúrami, ktoré vznikli v rámci spolupráce s krajinami združeniami EFTA, so západobalkánskymi krajinami a s partnerskými krajinami zapojenými do európskej susedskej politiky;

1.6 **zdôrazňuje** fakt, že miestne a regionálne orgány:

- zohrávajú dôležitú úlohu pri podpore kultúrnych aktivít a dialógu medzi kultúrami, pričom zároveň nesú hlavnú zodpovednosť za formovanie a podporovanie rôznorodosti kultúr; a za spoločenskú integráciu rôznych skupín existujúcich v spoločnosti.
- zohrávajú rozhodujúcu úlohu pri rozširovaní a uplatňovaní overených postupov a výmene skúseností v tejto oblasti. Osobitným prínosom je koordinovanie viacrozmerných sietí, kde sa môžu uplatniť všetky strany.

2. Význam dialógu medzi kultúrami

Výbor regiónov

2.1 **zdôrazňuje**, že základným princípom, na ktorom je založená európska integrácia, je dodržiavanie a podporovanie kultúrnej rôznorodosti. Kultúrna rôznorodosť je zdrojom bohatstva, ktoré musí byť zachované a ktorého hodnoty musia byť vyzdvihnuté ako jedna z hlavných črt európskej identity. V tomto zmysle dialóg medzi kultúrami predstavuje kľúčový nástroj na zviditeľnenie kultúrnej rôznorodosti;

2.2 **zdôrazňuje**, že dialóg medzi kultúrami môže podporiť lepšie porozumenie, osobitne čo sa týka kultúrnych tradícií, vierovyznania a histórie. Tento dialóg môže slúžiť na predchádzanie rizík spojených s kultúrnou vlnosťou a znevažujúcich postojov, akými sú nárast rasizmu a xenofóbnych postojov spôsobujúcich protispoločenské a násilné správanie. VR zdôrazňuje potrebu zintenzívniť kultúrnu spoluprácu na to, aby sa kultúrne rozdiely premenili na nástroj na podporu a zjednotenie národov do viacjazyčnej a multikultúrnej Európy (¹);

2.3 **zdôrazňuje**, že medzikultúrny dialóg okrem toho pomáha brzdiť radikalizáciu určitých sociálnych skupín;

2.4 **zdôrazňuje**, že si želá osobitne podporiť účinnejšiu integráciu imigrantov;

2.5 **vyzdvihuje** fakt, že dialóg medzi kultúrami môže pomôcť k výchove k základným hodnotám súkromného, spoločenského a občianskeho života, ako sú solidarita, tolerancia, demokracia a pochopenie kultúrnej rôznorodosti. Dialóg medzi kultúrami môže podporiť schopnosť komunikovať medzi jednotlivými kultúrnymi skupinami a umožní im byť súčasťou občianskej spoločnosti. Tento dialóg má životný význam pri

pohľade na nárast rasizmu, xenofóbie a konfrontácie. Právo byť odlišní nemôže viesť k rozdielom v právnych nárokoch;

2.6 **poukazuje** na to, že dialóg medzi kultúrami môže prispieť k zníženiu spoločenskej exklúzie, izolácie a marginalizácie znevýhodnených sociálnych skupín, osobitne imigrantov. Kultúra a účasť na kultúrnych podujatiach im môže poskytnúť nové možnosti na podporu identity a sebadôvery, ako aj pomôcť im pri dosiahnutí novej pozície v spoločnosti;

2.7 **požaduje** vytvorenie stáleho podporného nástroja pre dialóg medzi kultúrami a aktivity, ktoré by mali byť uskutočnené na miestnej úrovni so zámerom podporiť už prebiehajúce iniciatívy. Taktiež by sa využil na podporu kultúrnych výmen medzi občanmi prostredníctvom rôznych aktivít spojených s kultúrou, športom, mládežou, atď.;

2.8 **navrhuje**, aby sa viac ocenila horizontálna integrácia kultúry do všetkých oblastí politiky, najmä do pracovnej, sociálnej alebo do oblasti vzdelávania a športu.

3. Úloha miestnych a regionálnych samospráv pri podpore dialógu medzi kultúrami

Výbor regiónov

3.1 **vyzýva k** podpore najmenej rozšírených a regionálnych jazykov v Európe, vrátane jazykov niektorých menších členských štátov

3.2 **zdôrazňuje**, že vďaka tomu, že miestne a regionálne orgány sú v blízkosti občanov, majú strategicky najlepšiu pozíciu na to, aby mohli reagovať na osobitné potreby a požiadavky rôznych kultúrnych skupín v EÚ a účinne mobilizovať miestne a regionálne community v prospech podpory lepšieho dialógu medzi kultúrami;

3.3 **žiada** miestne a regionálne orgány, aby sa predovšetkým zapojili do osláv tohto európskeho roku a osobitne ich vyzýva, aby rozvinuli informačné kampane na miestnej a regionálnej úrovni. Vzhľadom na privilegované vzťahy medzi nimi a miestnymi komunitami a taktiež preto, že sú ich zástupcami, sú miestne orgány tie najpovolanejšie na to, aby občanom a najmä znevýhodneným skupinám zabezpečili čo najlepšie využitie týchto aktivít.

3.4 **zdôrazňuje**, že je možno zložitejšie, a preto možno aj dôležitejšie, aby sa na miestnej a regionálnej úrovni vypracovali určité predpisy a programy určené na boj proti sociálnej a kultúrnej exklúzii;

(¹) VR 227/98, konečné znenie

3.5 **upozorňuje** na to, že pre účinnú podporu dialógu medzi kultúrami je nutné, aby bola zavedená spolupráca na miestnej a regionálnej úrovni združujúca príslušných aktérov (sociálni partneri, vzdelávacie inštitúcie, organizácie mládeže, športové, kultúrne a náboženské organizácie);

3.6 **zdôrazňuje** vzrastajúcu dôležitosť dialógu medzi kultúrami na medzinárodnej úrovni;

3.7 v tejto súvislosti **vyzdvihuje** význam Dohovoru UNE-SCO o ochrane a podpore rôznorodosti kultúrneho prejavu z 20. októbra 2005. Týmto dohovorom sa po prvý raz dosiahol konsenzus v oblasti početných usmernení a koncepcií kultúrnej rôznorodosti, osobitne v súvislosti s rezolúciami v oblasti obchodnej politiky, a vytvoril sa základ nového globálneho piliera riadenia v oblasti kultúry;

3.8 rovnako **oceňuje** prínos európsko-stredomorskej nadácie Anna-Lindh k dialógu medzi kultúrami a vyjadruje nádej, že do práce nadácie budú zapojené aj miestne a regionálne orgány;

3.9 **zdôrazňuje** význam prínosu súčasných programov spolupráce alebo partnerstva medzi regiónmi alebo mestami k obohateniu kultúrnej spolupráce medzi mestami;

3.10 **zdôrazňuje**, že miestne a regionálne orgány môžu prispieť k podpore dialógu medzi kultúrami, ktorý bol nadviazaný v iných politických oblastiach, ako sú vzdelávanie, odborná príprava a stratégie podporujúce podnikanie a vytváranie pracovných miest.

3.11 **zdôrazňuje**, že v spojitosti so všetkými týmito opatreniami na podporu kultúrnych výmen sa Európska únia opiera o kultúrne prvky, ktoré sú spoločné pre všetkých Európanov a ktoré pochádzajú z ich vlastných tradícií. Uvedené je ako celok možné nazvať „európskou kultúrou“.

4. Konkrétne pripomienky

Výbor regiónov

4.1 **vyzýva** k tomu, aby akcie plánované v rámci Európskeho roku dialógu medzi kultúrami boli uskutočnené takým spôsobom, ktorý umožní využitie poznatkov a skúsenosti z tohto roku na rozsiahlu analýzu so zámerom vytvoriť nástroj pre komunikáciu a výmenu pre miestne a regionálne orgány;

4.2 **doporučuje**, aby boli zintenzívnené interakcie a zahájila sa otvorená diskusia medzi všetkými občanmi Únie v rámci tohto európskeho roku a došlo tak k zvýšeniu povedomia o európskej integrácii a hodnotách, ktoré šíri. Taktiež **zdôraz-**

ňuje, že nestačí vyzdvihnúť iba niekoľko úspešných prípadov a doporučuje, aby sa vypracoval koncept, ktorý by v stredne dlhom období umožnil využitie úspešných vzorov v oblasti výmen;

4.3 **vyzýva** Európsku komisiu, aby vzala do úvahy skúsenosti z európskeho roka, vrátane programu trvalo udržateľných aktivít, akými sú program Kultúra 2007, ktorý sa osobitne zaoberá dialógom medzi kultúrami.

4.4 **žiada** členské štáty, aby do legislatívnych prác jednotlivých národných a regionálnych parlamentov zaradili otázku kultúrneho dialógu a jeho programu, osobitne v oblasti právnych predpisov v oblasti verejného vzdelávania, kultúry a občianskej iniciatívy;

4.5 **žiada** Európsku komisiu, aby upresnila obsahovú formu aktivít na úrovni Spoločenstva (akcie A a B). Zároveň ju vyzýva, aby poskytla podrobné informácie o použiteľných nástrojoch.

4.6 **zdôrazňuje**, že čo sa týka rozdeľovania prostriedkov, ktoré je uvedené v prílohe návrhu, veľká časť rozpočtu pre aktivity v rámci tohto roku je určená na uskutočnenie symbolických akcií s veľkým rozsahom na úrovni Spoločenstva (8 plánovaných akcií – akcie B). VR **vyzýva** na to, aby pozornosť bola zameraná na aktivity na miestnej a regionálnej úrovni, na akcie skromnejšieho rozsahu, ktoré majú trvalý účinok a multiplikačný efekt v komunitách a ktoré môžu byť významným prínosom pre kultúrne aktivity EÚ. Početné menšie tvorivé iniciatívy na miestnej úrovni nie je možné zrealizovať, pretože chýbajú prostriedky. VR preto odporúča, aby sa európsky rok zamerával na menšie iniciatívy na miestnej úrovni, a žiada, aby sa pre ne zabezpečil primeraný finančný rámec;

4.7 **žiada**, aby boli podporované aktivity európskej migračnej siete, diskusnej platformy na európskej úrovni, v oblasti problematiky imigrácie a marginalizácie skupín migrantov, ktoré musia zápasit s kultúrnymi nedorozumeniami a oboznámiť o tom vedúcich politických činiteľov a verejnú mienku;

4.8 **žiada**, aby bola uznaná pozitívna činnosť sociálnych sietí miestnych komunit ako veľmi dôležitých sprostredkovateľov, hnacej sily a katalyzátorov dialógu medzi rôznymi kultúrami;

4.9 **zdôrazňuje**, že zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do realizácie aktivít v rámci európskeho roku je najúčinnejší prostriedok, aby bolo zaručené, že tento európsky rok bude mať vplyv na európskych občanov. Na dosiahnutie úspešného európskeho roku je dôležité zapojiť miestnu a regionálnu úroveň;

4.10 **vyzýva** Európsku komisiu, aby zapojila miestne a regionálne orgány do realizácie aktivít spojených s Európskym rokom dialógu medzi kultúrami, osobitne do informačných aktivít na miestnej a regionálnej úrovni;

4.11 **žiada** osobitnú podporu pre programy, ktoré vychádzajú z globálneho umeleckého prístupu, v ktorom vedľa seba existujú rôzne umelecké disciplíny (prípadne sú spojené v rámci spoločnej koncepcie);

4.12 **žiada** Európsku komisiu, aby dala európskemu roku 2008 krátke logo alebo hlavnú myšlienku, vďaka ktorej by všetci európski občania pochopili heslo „jednota

v rozmanitosti“. Ďalej žiada osobitnú podporu pre projekty, ktoré majú za cieľ pátrať po spoločných európskych kultúrnych tradíciách alebo obsahujú myšlienky zamerané na budúcnosť.

4.13 **žiada**, aby opatrenia na medzikultúrnu integráciu, ktoré budú realizované jednotlivými inštitúciami Spoločenstva v rámci Európskeho roka dialógu medzi kultúrami, boli vyhodnotené s cieľom zistiť, do akej miery je možné prostredníctvom kultúry prispieť k sociálnej integrácii prisťahovalcov tak, aby sa títo stali pre Európu skôr prínosom než problémom.

5. Odporúčania Výboru regiónov

Odporúčanie 1

článok 5

Text navrhovaný Komisiou	Navrhované zmeny zo strany VR
<p style="text-align: center;">článok 5</p> <p style="text-align: center;">Spolupráca členských štátov</p> <p>Každý členský štát určí národný koordinačný orgán alebo ekvivalentný správny orgán poverený organizáciou účasti tohto štátu na európskom roku dialógu medzi kultúrami. Každý členský štát zabezpečí, aby tento orgán primeraným spôsobom zapojil rozličné strany zainteresované na dialógu medzi kultúrami na vnútroštátnej úrovni. Tento orgán zabezpečuje koordináciu činností súvisiacich s európskym rokom dialógu medzi kultúrami na vnútroštátnej úrovni.</p>	<p style="text-align: center;">Článok 5</p> <p style="text-align: center;">Spolupráca členských štátov</p> <p>Každý členský štát určí národný koordinačný orgán alebo ekvivalentný správny orgán poverený organizáciou účasti tohto štátu na európskom roku dialógu medzi kultúrami. Každý členský štát zabezpečí, aby tento orgán primeraným spôsobom zapojil rozličné strany zainteresované na dialógu medzi kultúrami na vnútroštátnej úrovni <u>vrátane miestnych a regionálnych orgánov</u>. Tento orgán zabezpečuje koordináciu činností súvisiacich s európskym rokom dialógu medzi kultúrami na vnútroštátnej úrovni.</p>

V Bruseli 27. apríla 2006

Predseda
Výboru regiónov
Michel DELEBARRE